

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 22. Cur solum Paschate, vel pentecoste baptismus celebraretur, & loca, qua baptismi alias administrati meminerunt, explicata, vel reiecta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

Cur solum Paschate, vel Pentecoste baptismus celebraretur: & loca, quae baptismi alias administrati meminerunt, explicata, vel reiecta.

CAP. XXII.

Quid verò fuerit causæ, hæc cur solummodo tempora catechumenis baptizandis electa essent? nihil oportunius afferri posse existimo: quam, quod his præcipuè baptismus congruebat, qui quoniam Christi mortem, & resurrectionem refert: Christusque Dominus cœlesti beatitudine donandos, ex aqua, & spiritu renasci oportere, pronunciauit: apparet, tunc potissimū baptismum fuisse cōferendum, quādo & Christus animā deo reddidit, rursusque ad vitam, extractis mortis repagulis rediit: & Spiritus sanctus singulari munere in Apostolos lapsus est. Proinde Tertullianus lib. de bapt. cap. 19. diem, inquit, baptismi solemnioris Pascha præstat: cum & passio Domini, in quarinquaginta, adimpleta est, nec incongruenter ad figuram interpretabitur, quod, cum vltimum Pascha Dominus esset actorus, missis discipulis ad preparandum inuenietis, inquit, hominem aquam bainlantem: Pascha celebranda locum de signo aquæ ostendit: exinde Pentecoste ordinandis lauacris latissimum spatium est, quo & Domini resurrectio inter discipulos frequentata est, gratia Spiritus sancti dedicata, & spectaduentus Domini subostensa.

Prima causa baptismi in Paschate, vel Pentecoste administrandi.

Figura baptismi in Paschate celebrandi.

Vbi tam Paschate, quàm Pentecoste baptis-
 di rationem clarè explicatam esse, intelligi-
 mus. Et S. Basilius Magnus exhortat, ad bap-
 tismum ex Paschatis solennibus, quæ tunc agebantur,
 orationis suæ momenta deducit; quod nitum-
 rum ea dies Christi reuiuiscens memoriam
 nobis renouet, ac baptismus à peccati morte
 ad vitam spiritualem nos traducat, sicut ipsius
 verba demonstrant: quod tempus baptismo magis
 cognatum est, quam Paschalis dies? quod ea lux re-
 surrectionis monumentum quoddam existat, bap-
 tismi namque ad resurrectionem facultas quadam
 arrabonè est, resurrectionis ergo gratiam in die re-
 surrectionis excipiamus. Atque id etiam longè
 clarius explicauit Leo Pontifex Epistol. 4. ad
 vniuers. Siciliæ Episcop. cap. 3. vt qui ad fidem
 Christianam, & sacrorum rituum mysteria po-
 pulum informare, omni studio contendit.
 Nam, cum de baptismi sacramento multa dis-
 seruisset, ad extremum concludit: in morte cruci-
 cifixi, & in resurrectione ex mortuis, potentia bap-
 tismatis nouam creaturam condit ex Veteri, vt in re-
 nascentibus & mors Christi operetur, & vita, de-
 ceante beato Apostolo Paulo: an ignoratis, quia qui-
 cunque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte
 ipsius baptizati sumus? Consepulti enim sumus cum
 illo per baptismum in mortem, vt, quomodo surrexit
 Christus à mortuis per gloriam patris, ita & nos in
 nouitate vite ambulemus. Si enim complantati
 facti sumus similitudini mortis eius, simul & resur-
 rectionis erimus. Et cætera, quæ latius magister gerit,
 ad comendandum sacramentum baptismatis, dis-
 putauit: vt apparet, ex huius doctrina spiri-

regenerandis filiis hominum, & in Dei filios adoptandis, illum diem esse, & illud tempus electum, in quo per similitudinem, formamque mysterij, ea que geruntur in membris, his, que sunt in ipso capite gesta, congruerent: dum in baptismatis regula & mors inseruient interfectione peccati, & sepulcrum triduanam imitatur trina demersio, & ab aquis eleuatio, resurgens est instar de sepulchro. Ipsa igitur operis qualitas docet, celebranda generaliter gratia eum esse legitimum diem, in quo orta est & virtus muneris, & species actionis. Ad cuius rei confirmationem plurimum valet, quod ipse Dominus Iesus Christus, posteaquam resurrexit a mortuis, discipulis suis, in quibus omnes Ecclesiarum Presules docebantur, & formam, & potestatem tradidit baptizandi, dicens: euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & filij & Spiritus sancti, de quo utique eos etiam ante passionem potuisset instruere, nisi proprie voluisset intelligi, regenerationis gratiam ex sua resurrectione cepisse. Additur sane huic obseruantie etiam Pentecostes, ex aduentu Spiritus Sancti sacra sollemnitas, que de Paschalis festi pendet articulo. Et, cum ad alios dies alia festa pertineant, hæc semper ad eum diem, qui resurrectione Domini est insignis, occurrit, porrigens quodammodo auxiliantis gratia manum, & eos, quos à die Pasche aut molestia infirmitatis, aut longinquitas itineris, aut navigationis difficultas interclusit, inuitans, ut quibuslibet difficultatibus impediti, desiderij sui effectum dono Spiritus Sancti consequantur. Ipse enim Unigenitus Dei in fide credentium, & in virtute operum nullam inter se, & Spiritum Sanctum Ioan. 14. voluit esse distantiam, quia nulla est diuersitas in

Matth. 28.

Christus
quare bap-
tismi for-
ma post re-
surrectionem
tradiderit.

natura, dicens: ego rogabo Patrem, & alium para-
 detum dabit vobis. Cum itaque veritas Christus sit
 & spiritus veritatis, spiritus sanctus, nomenque pa-
 raclei utriusque sit proprium, non dissimile est festum
 ubi unum est sacramentum. hactenus Leo, ad qui
 locum Glossa in Gratian. de consecrat. dist. 4.
 cap. 13. authoris mentē egregie assecuta, allata
 rationes ad certa capita redegit; quæ fidei, &
 perspicuitatis gratia hic subijciam: quæstionem
 (inquit) fuit à Leone, quare sollemnis baptismus cele-
 bretur tantum in Pascha, & Pentecoste, & non in
 festo Epiphaniæ quando Christus fuit baptizatus: qui
 respondet, de Pascha triplicem rationem assignando.
 Una est, quia plena potestas data est baptismo in morte
 Christi, & resurrectione. Alia est, quia in baptismis
 representatur mors Christi, & resurrectio. Tertia est,
 quia postquam Christus resurrexit, baptizandi for-
 mam discipulis tradidit, & gentes baptizare præ-
 cepit. De festo autem Pentecostes multiplex ratio assigna-
 tur: quia tunc spiritus sanctus in Apostolos venit,
 sicut illa die venit in baptizatos; & quia hæc solem-
 nitas pendet ex Paschali sollemnitate, ideo semper
 celebratur die Dominica: & quia illi, qui in Pascha
 baptizari non potuerunt, ex aliquo impediti, in illa
 die baptizentur, & hoc ad imitationem D. Petri, qui
 in eodem die tria hominum millia baptizavit, quos
 ad fidem conuertit. Vualfridus etiam Strabo id
 ipsum docuit lib. de reb. Eccles. cap. 26. Nam,
 cum baptismi ritus accuratè profeceretur,
 ac statotum temporum rationem redderet:
 tum Christi Domini mortis, quæ refert, tum
 eiusdem sententiæ, qua, ad æternā, & beatam
 vitam solummodo aqua, & spiritu aditum

Paracleti
 nomen fi-
 lio & Spi-
 ritui san-
 cto pro-
 prium.

Triplex
 causa, qua-
 re bap-
 tismus pas-
 chate ad-
 mini-
 stratur
 Baptismi
 penteco-
 stes multi-
 plex ratio.

patere, pronunciauit, meminit his verbis: quia
 vero secundum Apostolum in morte saluatoris bap-
 tizamus, & ipse Dominus, intraturos regnum celo-
 rum, ex aqua, & Spiritu sancto renasci oportere, de-
 monstrat; congrue a Presulibus Romanorum hæc duo
 tempora sola ad celebrationem præfixa sunt baptisma-
 tis, idest, Pascha & Pentecostes, quorum una passio
 Domini, & Resurrectio, alteri aduentus celebratur
 Spiritus sancti. Sed ex ijs, quæ attulimus, aliæ
 quoque congruentes, & aptæ veteri instituto
 rationes colligi possunt; vt illæ: baptizandi
 formam Paschæ tempore à Christo Domino
 institutam: Pentecoste Apostolos gentibus
 baptismum tradere cœpisse: S. Petrum vitali
 fonte tria hominū millia expiasse: cœlestis gra-
 tiæ munera, quæ in baptismo dantur, largius
 effusa: ac Spiritum sanctum ad nostram sancti-
 tatem, vel conferendam, vel tuendam æque,
 ac filium concurrere. Quarum plerasque alij
 etiam scriptores tradiderūt: vt Rabanus Mau-
 rus li. 2. de Institut. Cleric. cap. 41. dum Sabba-
 ti Pentecostes ritus, ac cæremonias enumerat:
in sabbato autem sancto Pentecostes, sicut in sabbato
sancto Paschæ, baptismus celebratur. Bene quoque
sabbatum sanctum Pentecostes simili celebratione
sabbato sancto Paschæ veneratur, quia ipse unigeni-
tus Dei filius in fide credentium, & in virtute operū,
nullam inter se, & Spiritum factum voluit esse di-
stantiam: quia nulla est diuersitas in natura &c. Et
 Conciliū Triburiense cap. 12. cuius verba ante
 retulimus, vt ea nunc repetere, non sit necesse.
 Quin etiam Hugo à S. Vict. lib. de special.
 Miss. obseruat, cap. 35. sui iudicij calculum

Aliæ causæ,
 cur bap-
 tismus Pas-
 chæ, &
 pentecoste
 conferretur.

Pentecostes
 sabbatum
 sanctum, à
 veteribus
 appellatū.

adicit: vbi de Pentecostes baptismo loquitur, ait enim: in vigilia Pentecostes celebratur baptismus, eo quod Dominus ascensus in cælum, promittit discipulis suis, dicens, baptizabimini spiritu sancto non post multos hos dies, scilicet post decem, quod factum est. Hac de causa celebrat Ecclesia baptismum decima die post Ascensionem, vt catechumeni nostri baptizentur spiritu sancto, sicut & ipsi Apostoli. Quibus si quis addat, eo quod paschatis tempore Christus sanctos, & iustos homines ex misera illius custodiæ molestia liberauit, veteres patres tunc à primi parētis crimine nos expiari, æquum existimasse: aut, quemadmodum pentecostes die olim Hebræi frugum primitias Deo offerebant, grata memoria recolentes, quod Moyses quinquagesimo ab egressu die peregerat, sic eodē nostræ religionis primitias æterno numini pia celebritate, ac cæremonia consecrati, consentaneum visum esse: libenter ego illius sententiæ subscripserim. Quo fit, vt mirari satis non possim, * Vualfridum Strabonem, alias virum notæ sapiētiae, & eruditionis, eo vel temeritatis, vel erroris delapsum esse: vt baptismum Paschatis, & Natalitiorum christi, dempta pentecoste, Synodo Gerundensi tribuere ausus fuerit: cū potius in ea paschatis, & pentecostes baptismus magnopere cōmēdetur: sicut ex cap. 4. paulo supra probauimus. Nec obest, quod Victor Vticensis lib. 2. de persecut. Vandal. Ioannes Moscus cap. 214. prat. spiritual. & S. Ioannes Damascenus in Iambic. Tetrast. de Epiphania. baptismi in Epiphania collati meminisse videntur. Nam, cum id a

Act. 1.

Probabiles
alix ratio-
nes, quibus
Paschatis,
& Penteco-
stes bap-
tismum con-
gruum fu-
isse osten-
ditur.

* lib de
Eccles cap
26.

Pontificibus, & Concilijs pluries vetitum fuerit: palam est, in sola Pascha, & Pentecoste olim baptismum legitimè ministrari solitum fuisse.

Baptismum in Thessalia solum Paschatis tempore collatum esse; vestigium in Paschate, & Pentecoste baptizandi adhuc durare; & quando, quibusvis causis hac consuetudo defecerit.

CAP. XXIII.

NON inficior tamen, in Thessalia, dempta Pentecoste, solum Paschatis tempus celebrando baptismati congruens esse visum. Cuius mihi author est Socrates lib. 1. hist. cap. 21. cum inquit: *aliam præterea consuetudinem in Thessalia esse cognoui: nimirum ut diebus festi Paschatis duntaxat baptizent: ob quam causam omnes, paucis admodum exceptis, absque baptismo moriuntur.* Quod etiam Nicephori Callisti testimonium confirmat lib. 12. histor. Eccles. cap. 34. his verbis: *alius item in Thessalia mos fuit, ut Paschalibus tantum diebus baptismus perageretur: quapropter multi etiam eo sacramento non initiati decesserunt.* Verùm hic ipse vsusnè potius, an abusus fuerit, aliorum malo esse iudicium. Apud nos sanè veteris consuetudinis multa inditia sunt. Nam Author antiquit. Luturgicar. tom. 3. de Sabb. sanc. tradit, mul-

Baptismus in solo Paschate in Thessalia olim in usu.

Baptismi in paschate, & pentecoste vestigia durant.